

โครงการ เผยแพร่ความรู้กฎหมายสหภาพยุโรปและประชาคมอาเซียน (Unit for EU–ASEAN Law Studies: EALS)

หลักการและเหตุผล

การรวมกลุ่มของประเทศเอกราชในระดับภูมิภาคเพื่อความก้าวหน้าและยกระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิกของกลุ่มเป็นวิธีการที่สำคัญยิ่งภายหลังการขัดแย้งรุนแรงและความเสียหายอย่างยิ่งยวดซึ่งผลลัพธ์นี้เป็นที่ประจักษ์จากมหาสงครามโลกทั้งสองครั้ง ในปี ค.ศ. ๑๙๕๐ ประเทศในยุโรปที่เป็นคู่ขัดแย้งเดิมได้ดำเนินปฏิรูปและพัฒนายุโรปโดยการรวมตัวจัดตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้า (the Coal and Steel Community ๑๙๕๓) และประชาคมเศรษฐกิจ (the European Economic Community ๑๙๕๗) ด้วยตระหนักว่าความขัดแย้งและการแก้ปัญหาแบบเดิมโดยใช้กำลังนั้น ทำให้ทุกฝ่ายสูญเสีย

จากนั้นการรวมกลุ่มประชาคมยุโรปได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องมีความแข็งแกร่งทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองจนกระทั่งในที่สุดได้พัฒนาสู่การเป็น “สหภาพยุโรป” (the European Union: EU) อย่างสมบูรณ์บนโครงสร้าง ๓ เสาหลัก ได้แก่ Economic; the Common Foreign and Security Policy; and Justice and Home Affairs ทั้งนี้เป็นการแสดงทิศทางของการรวมกันใหม่หมู่ประเทศสมาชิกแห่งประชาคมยุโรปให้มีความเหนียวแน่นทั้งทางเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม การเมืองและนโยบายระหว่างประเทศรวมถึงด้านความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและกิจการด้านความยุติธรรม

สหภาพยุโรป (European Union) มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในเวทีระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การค้า และกิจการระหว่างประเทศ รวมถึงการเป็นคู่ค้ารายสำคัญของประเทศไทย ในด้านกฎหมาย ประเทศไทยได้รับเอาหลักการทางกฎหมายที่ส่วนหนึ่งเติบโตและพัฒนาจากระบบกฎหมายสหภาพยุโรป อาทิ การลั่นสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การแข่งขันการค้าที่เป็นธรรม

นโยบายต่างๆในสหภาพยุโรปที่ก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิต รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองสหภาพยุโรปนั้น ประกอบไปด้วยการให้ความสำคัญในนโยบายต่างๆ เช่น นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายด้านการเกษตร นโยบายด้านการศึกษา นโยบายด้านการเคลื่อนย้ายผู้คน การจัดการผู้ลี้ภัย การดูแลสุขภาพอนามัย นโยบายการแข่งขันด้าน

การค้า นโยบายด้านจัดเก็บภาษี นโยบายด้านวัฒนธรรม นโยบายด้านอุตสาหกรรม นโยบายด้านการพัฒนา นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน เป็นต้น นโยบายต่างๆเหล่านี้เป็นทั้งปฐม บทของกฎหมายสหภาพยุโรป และเป็นฐานของการตรากฎหมายสหภาพยุโรปลำดับรองต่างๆ ซึ่งประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็น สหภาพยุโรป ซึ่งจะหมายถึงการสร้างอำนาจต่อรองในเวทีระหว่างประเทศอีกด้วย

ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ประเทศไทยในฐานะส่วนสำคัญที่พยายาม ผลักดันให้เกิดสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรือสมาคมอาเซียน (ASEAN) เป็นองค์การทางภูมิศาสตร์การเมืองและองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ ๑๙๖๗ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๐ ประเทศ ได้แก่ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า

เมื่ออย่างเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ สมาคมอาเซียนตระหนักว่าการที่จะสามารถรับมือต่อการ เปลี่ยนแปลงและความท้าทายของชุมชนระหว่างประเทศที่เต็มไปด้วยโอกาสนั้น จำเป็นที่ จะต้องมีการรวมตัวของประเทศสมาชิกที่แท้จริงและเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาและยกระดับการ พัฒนาในหมู่ประเทศสมาชิก จึงกำหนดการพัฒนาไปสู่การเป็น “ประชาคมอาเซียน” (the ASEAN Community) ดังที่ได้กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียน (the ASEAN Charter) ที่มีผลบังคับ ทางกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๘ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยอาเซียนตกลง ให้มีการพัฒนาสู่การเป็นประชาคมให้สำเร็จในปี ค.ศ. ๒๐๑๕

ประชาคมอาเซียน ดังกล่าวข้างต้นประกอบไปด้วยโครงสร้างสามประชาคมหลัก ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงแห่งอาเซียน (the ASEAN Security Community), ประชาคมเศรษฐกิจ แห่งอาเซียน (the ASEAN Economic Community), และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมแห่ง อาเซียน (the ASEAN Socio-Cultural Community) โดยในแต่ละประชาคมมีแผนการดำเนินงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างละเอียด (the blue prints)

แม้ว่าในขณะนี้การเป็นประชาคมอาเซียนนั้นยังไม่ได้มี (หรือยังไม่ได้พัฒนาไปสู่) ระบบกฎหมาย ที่มีผลเป็นการผนวกรวมประเทศสมาชิกอย่างจริงจังเช่นระบบกฎหมายของสหภาพยุโรป แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา ๕(๒) แห่งกฎบัตรอาเซียนกำหนดให้ประเทศสมาชิกใช้มาตรการ จำเป็นทั้งปวงรวมถึงการตรากฎหมายภายในให้มีผลเป็นการปฏิบัติตามข้อผูกพันในการเป็น

ประชาคมอาเซียน ซึ่งการละเมิดนี้จะพิจารณาโดยคณะกรรมการสิทธิการสูงสุดแห่งประชาคมอาเซียน

การรวมกลุ่มภูมิภาคทั้งสองภูมิภาคจะเห็นได้ถึงความคล้ายคลึงอยู่ไม่น้อย และการที่สหภาพยุโรปได้พัฒนาจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์การก่อตั้ง จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องศึกษากฎหมายสหภาพยุโรปเพื่อนำมาพิจารณาต่อการพัฒนาประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็งและก้าวหน้า และแม้ความผิดพลาดใดๆที่เกิด (หรืออาจเกิด) กับทิศทางของสหภาพยุโรป ก็ยังเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่ต้องศึกษาเช่นกันทั้งนี้ก็เพื่อให้การพัฒนาประชาคมอาเซียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรอบคอบ

ด้วยเหตุนี้ คณะนิติศาสตร์ ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาทางด้านกฎหมาย จึงควรมีส่วนสนับสนุนการเตรียมพร้อมทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ จึงดำริให้มีโครงการดังกล่าว

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันต่อบทบาท อำนาจและหน้าที่ของสหภาพยุโรป เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าของประชาคมอาเซียน
๒. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียน
๓. เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพนักศึกษาของคณะนิติศาสตร์นอกชั้นเรียน และเพื่อเป็นการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรในกระบวนวิชาต่างๆ ของคณะฯ
๔. เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสหภาพยุโรป และประชาคมอาเซียน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้รับผิดชอบโครงการ

อาจารย์กัญญา หิรัญย์วัฒนพงศ์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ที่ปรึกษาโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาติรี เรืองเดชณรงค์   คณบดีคณะนิติศาสตร์

กรรมการและคณะทำงาน

นางสาววรลักษณ์ นาคเสน   พนักงานปฏิบัติงาน
งานบริหารงานวิจัย บริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์
นักศึกษานิติศาสตร์

กลุ่มเป้าหมาย

๑. นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ และคณะอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. หน่วยงานของรัฐ และเอกชน รวมถึงสถาบันศึกษา
๓. ประชาชนทั่วไป

กิจกรรม

๑. กิจกรรมให้ความรู้กฎหมายสหภาพยุโรป และประชาคมอาเซียน
  - การจัดบอร์ด
  - การจัดนิทรรศการ
  - การทำจุลสาร
  - การจัดอบรมแก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชน รวมถึงสถาบันศึกษา
๒. กิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจกฎหมายสหภาพยุโรป และประชาคมอาเซียน
  - การเชิญวิทยากรบรรยายพิเศษ (จากหน่วยงานทั้งของไทยและสหภาพยุโรป)
  - การทำวิจัย
  - การประกวดบทความ
  - การแนะแนวการศึกษา
๓. จัดหลักสูตรการฝึกทักษะภาษาอังกฤษและให้ความรู้ประชาคม (โครงการนี้สำหรับนักศึกษานิติศาสตร์เท่านั้น)

แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔

กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ขออนุมัติโครงการ	■											
๒. ประชุมคณะทำงาน		■				■					■	
๓. ประชาสัมพันธ์โครงการ				■								
๔. การจัดทำวารสารและจุลสาร							■	■	■	■	■	■
๕. การจัดบอร์ด/ การจัดนิทรรศการ	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
๖. การฝึกทักษะภาษาอังกฤษและให้ความรู้ประชาคมอาเซียน				■	■	■	■	■	■	■	■	■
๗. การจัดอบรมแก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชน รวมถึงสถาบันศึกษา									■	■	■	■
๘. รายงานการดำเนินโครงการ						■	■					■